

Kadry i płace

FRANCYZOBIORCA NA ETACIE

W sądzie jest pierwsza sprawa, w której agent Żabki domaga się uznania go za pracownika. Wyrok może być ważny dla całej branży **Bto**

Francyzobiorca na etacie

SPÓR W sądzie jest pierwsza sprawa, w której **agent Żabki domaga się uznania go za pracownika**. Ma go to uchronić przed rzekomymi długami wobec sieci. Wyrok może mieć znaczenie dla całej branży

Lukasz Guza
Patrycja Otto
dgp@infor.pl

Francyzobiorcy Żabki twierdzą, że byli jej pracownikami, a nie równorzędnymi partnerami umowy cywilnoprawnej (franczyzy). W ten sposób chcą doprowadzić do uchylecia nakazów zapłaty z weksla na rzecz sieci (francyzobiorcy podpisali te ostatnie in blanco na poczet ewentualnych roszczeń „Żabki” wynikających ze współpracy). Pierwszą taką sprawą zajmuje się Sąd Rejonowy Stare Miasto w Poznaniu.

– Jeśli zakończy się pozytywnie dla francyzobiorcy, do sądów trafią kolejne tego typu sprawy – tłumaczy Lech Obara, radca prawny z kancelarii Lech Obara i Współpracownicy, reprezentujący agenta.

W sieci

W sprawie prowadzonej przed poznańskim sądem francyzobiorca w całości zaskarżył nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym (na kwotę 65 468,53 zł). Zarzucił sieci wypełnienie weksla in blanco pomimo nieistnienia zobowiązania. Przedstawił też zarzut nieważności zobowiązania wekslowego.

– Żądanie uchylecia nakazu zapłaty i wstrzymania jego wykonania uzasadniamy m.in. tym, że nie wiadomo, jak powstał dług, którego spłaty domaga się „Żabka” – tłumaczy Lech Obara.

Weksel in blanco miał być wypełniony przez francyzodawcę jedynie w przypadku, gdy powstaną należności pieniężne z tytułu niedoborów i innych szkód materialnych powstałych w związku z prowadzeniem placówki handlowej przez agenta. Ten ostatni twierdzi, że regularnie (w zasadzie codziennie) spłacał obowiązujące go należności

w kwocie takiej, jaką wskazała mu sama sieć. Wielokrotnie prosił francyzodawcę o wyjaśnienie, z czego wynika dochodzona należność. W odpowiedzi otrzymał zestawienie dokumentów i wyliczone na jego podstawie saldo, mające wskazywać, że nie zostały pokryte zobowiązania na kwotę wskazaną w pozwie. Zdaniem francyzobiorcy budzi ono wątpliwości (niektóre faktury nie powinny być wliczane do rozliczenia końcowego).

To etat?

Jeszcze istotniejsze są argumenty, które mają przemawiać za nieważnością zobowiązania wekslowego. Zdaniem pełnomocników agenta obie strony nie łączyła umowa o współpracę (cywilnoprawna), lecz ta o pracę. A pracodawca nie może zabezpieczyć wekslem swoich ewentualnych roszczeń wobec zatrudnionego (potwierdził to m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 19 marca 1998 r., sygn. akt I PKN 560/97).

– Kierownicy Żabki to teoretycznie przedsiębiorcy. Ale umowy cywilnoprawne łączące ich z siecią mogą być tak skonstruowane, że swoboda ich działalności gospodarczej jest iluzoryczna – wyjaśnia Szymon Topa, radca prawny z kancelarii Obara i Współpracownicy.

Zgodnie z k.p. i orzecznictwem SN, jeżeli osoba wykonuje obowiązki osobiście w sposób ciągły, w podporządkowaniu wobec pracodawcy i za wynagrodzeniem, to łączy ich umowa o pracę (bez względu na to, jaki kontrakt podpisali). Zdaniem pełnomocników agenta rzekoma franczyza spełnia te kryteria. Francyzobiorca mógł zatrudniać innych pracowników do obsługi sklepu, ale w praktyce sam musiał też świadczyć pracę m.in. ze względu na zakres obowiązków wynikających z umowy (a także

wytycznych sieci) oraz wysokość możliwego do osiągnięcia dochodu (z prowadzenia placówki). Dodatkowo w niektóre dni tylko on mógł prowadzić handel (umowa z siecią zobowiązywała go do otwierania sklepu także w święta, a w takie dni pracownicy mają wolne z mocy k.p.).

Z zarzutów agenta od wyroku nakazowego wynika też, że nie miał on żadnego wpływu na ofertę sklepu, musiał w praktyce codziennie sprawdzać, czy otrzymał wytyczne od francyzodawcy, które następnie realizował, licząc się z tym, że w każdym momencie może skontrolować go partner ds. sprzedaży i w razie negatywnej weryfikacji otrzyma obniżone świadczenie (wynagrodzenie). To jeden z argumentów, który – zdaniem skarżących – potwierdza pracownicze podporządkowanie kierownika sklepu.

Jest swoboda

Zdaniem Żabki w świetle przepisów i zgodnie ze znanymi jej ekspertyzami prawnymi francyzobiorcy sieci są samodzielnymi przedsiębiorcami, działającymi na własny rachunek.

– Świadczy o tym między innymi to, że sami rejestrują działalność, uzyskują właściwe uprawnienia i pozwolenia, rekrutują i zatrudniają pracowników oraz rozliczają zobowiązania wobec ZUS i płacą podatki. Tak jak wszyscy przedsiębiorcy codziennie podejmują różne decyzje biznesowe, które przekładają się na wyniki finansowe ich działalności gospodarczej. To, że podobnie jak wielu innych przedsiębiorców wspólnie działają pod jedną, rozpoznawalną marką, dzięki czemu mogą zwiększać swoją konkurencyjność wobec dużych sieci handlowych, w żaden sposób nie wpływa na ich status samodzielnego przed-

Umowa franczyzy

Cechy charakterystyczne franczyzy

- ➔ To system sprzedaży towarów i usług, **zakładający przepływ know-how od francyzodawcy do francyzobiorcy**
- ➔ W zamian za bezpośrednie lub pośrednie świadczenia finansowe **francyzodawca upoważnia indywidualnego francyzobiorcę do korzystania z:**
  - **nazwy handlowej** francyzodawcy,
  - jego **znaku towarowego** lub usługowego,
  - **metod** prowadzenia działalności gospodarczej,
  - **wiedzy technicznej**, systemów postępowania i innych praw własności intelektualnej lub przemysłowej, a także do korzystania ze stałej pomocy handlowej i technicznej francyzodawcy

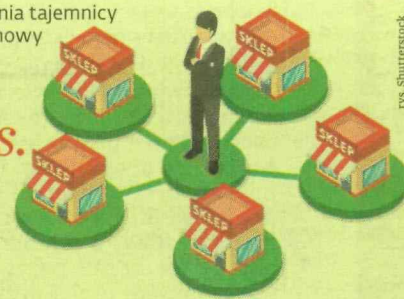
Pakiet francyzowy (określony przez francyzodawcę sposób prowadzenia działalności) obejmuje najczęściej:

- ➔ obowiązek zaopatrywania się u danego dostawcy,
- ➔ usługi francyzodawcy na rzecz francyzobiorcy (np. szkolenia zatrudnionych w punkcie francyzobiorcy),
- ➔ zobowiązania do prowadzenia akcji reklamowych,
- ➔ uprawnienie francyzodawcy do kontroli,
- ➔ obowiązek zachowania tajemnicy (w zakresie treści umowy i know-how)

75,9 tys.

FRANCYZOWYCH
SKLEPÓW I PUNKTÓW
USŁUGOWYCH
FUNKCJONOWAŁO
NA KONIEC 2017 R.

Źródło: Profit System i Franchising.pl

rys. Shutterstock

© NS

siębiorcy – odpowiada biuro prasowe Żabka Polska.

A jak mówi Michał Wiśniewski, dyrektor działu doradztwa we franczyzie w firmie Profit System, sieci działających podobnie jak Żabka jest w Polsce więcej, a ich cechą charakterystyczną jest to, że wymagają niewielkiego wkładu własnego od francyzobiorcy – ten musi ponieść jedynie koszty założenia działalności i pozyskania niezbędnych koncesji, np. na alkohol. Pozostałe wydatki związane z wyposażeniem i zatowarowaniem sklepu pokrywa sieć. – Normalne jest więc, że taki francyzobiorca ma mniejsze uprawnienia. Ale też jego stosunek z siecią jest mniej trwały. Umowa może zostać wypowiedziana przez każdą ze stron za trzymiesięcznym wypowiedzie-

niem. To faktycznie upodabnia ją do stosunku pracy. Tyle że moim zdaniem absolutnie nim nie jest. Francyzobiorcy Żabki są bowiem rozliczani z wyniku sklepu. Sami decydują, czy zatrudnią pracownika, płacą podatki – podsumowuje Michał Wiśniewski.

Prawnicy zachowują jednak więcej wstrzemięźliwości.

– Tego typu sprawy pokazują, jak bardzo zmodyfikowane są obecnie stosunki zależności w prowadzeniu działalności gospodarczej. Niektóre z nich zawierają elementy podległości charakterystycznej dla sfery zatrudnienia. To dowód na to, że prawo nie nadąża za realiami gospodarczymi – uważa Sławomir Paruch, partner w kancelarii Raczkowski Paruch. ©